

- MAKARA B. Gábor: Kié a tudományos közlemény? = Magyar Tudomány, 1997. 9. sz. p. 1121–1123.
- MALINCONICO, S. Michael: Elektronikus dokumentumok a könyvtárban. = Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 1996. 11–12. sz. p. 435–440.
- NAGY Károly: A virtuális világok biztonsága. = Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 1996. 4–5. sz. p. 148–154.
- OPPENHEIM, Charles: The legal problems associated with electronic copyright management systems. = Information Management Report, 1996. május. p. 11–16. Ismerteti: Könyvtári Figyelő, 1997. 2. sz. p. 302–303.
- OPPENHEIM, Charles: Some legal issues for electronic information. = International Forum on Information and Documentation, 1996. 1. sz. p. 10–18. Ismerteti: Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 1996. 10. sz. p. 409–410.
- PÁLOS György: Szerzői jogunk a nemzetközi élet sodrában. = Iparjogvédelmi Szemle, 1994. 6. sz. p. 31–37.
- PÁLOS György–JEKLER Rudolf: A szoftverek szerzői jogvédelme Magyarországon. = Belügyi Szemle, 1995. 13. sz. p. 37–46.
- PAVLICIC, Predrag–BARTLEY, Deborah: Az elektronikus könyvtár víziója. = Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 1996. 7–8. sz. p. 267–269.
- SACK, Rolf: A szellemi alkotásokhoz fűződő jog „specifikus tárgya” licencszerződésekben alkalmazott versenykorlátozásnál. = Magyar Jog, 1998. 3. sz. p. 189–192.
- SÁR Csaba: Digitális forradalom: az információs társadalom szerzői joga. = Új Alaplap, 1996. 12. sz. p. 5–7.
- STURGES, Paul: Szerzői jog és elektronikus publikálás. = Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 1996. 7–8. sz. p. 270–277.
- SZABADOS László: Vitázó helyett: a tudományos eredmények publikálásával kapcsolatos etikai irányelvek. = Magyar Tudomány, 1997. 9. sz. p. 1088–1091.
- SZENTGYÖRGYI Zsuzsa: A szellemi tulajdon a modern technika szorításában. = Magyar Tudomány, 1993. 10. sz. p. 1279–1280.

Webhelyek

- Alapelvek a szellemi tulajdon kezeléséhez digitális környezetben. = http://www.mek.iif.hu/porta/szint/tarsad/jog/szel_tul.hun
- Az amerikai szerzői jogi törvény. = <http://lweb.loc.gov/copyright/title17/contents.html>, teljes szöveg: <http://lweb2.loc.gov/ammem/dli2/html/cbedl.html>
- DYSON, Esther: A szellemi érték. = <http://www.mek.iif.hu/porta/szint/tarsad/konyvtar/copyright.ertek.hun>
- Az EBLIDA webhelye. = <http://www.kaapeli.fi/~eblida>
- EBLIDA/ECUP/STM joint statement on incidental digitisation and storage of STM print journal articles. = http://www.kaapeli.fi/~eblida/eblida_stm.htm
- EU Directive on copyright in the Information Society (10 December 1998). = <http://europa.eu.int/comm/dg15/en/index.htm>. A fejezet címe: „Intellectual property”
- KLICSU László: A szerzői jogok és a hálózatok aktuális kérdései. = <http://www.mek.iif.hu/porta/szint/muszaki/szamtech/wan/netwsh97/klcsu.hun>
- Licencek kérdései. = <http://www.kaapeli.fi/~eblida/ecup/licensing>
- RYYNANEN, Mirja: The role of libraries in modern society. European Parliament report. = <http://www.europarl.eu.int>. A következő számon: A4-0248/98 az Európai szerveren előbb nyelvet kell választani (pl. eng), utána a következő sorrendben: „activities”, „plenary sessions”, „reports”, ezután kell beírni a jelentés számát és rákattintani a „search” gombra; ezután ismét lehet választani a különböző nyelvű változatok között.
- TURI László: Copyright. = <http://www.mek.iif.hu/porta/szint/tarsad/jog/copyright.hun>
- VEREBICS János: Elektronikus könyvtárak és a szerzői jog. = <http://www.mek.iif.hu/porta/szint/tarsad/jog/ejog>
- VEREBICS János: A tér, a szabadság és a normák. Vázlat az Internet jogának fogalmi megközelítéséhez. = <http://www.mek.iif.hu/porta/szint/tarsad/jog/verebics>

Osszeállította: Bakos Éva

Jog és szabályozók az elektronikus információ területén

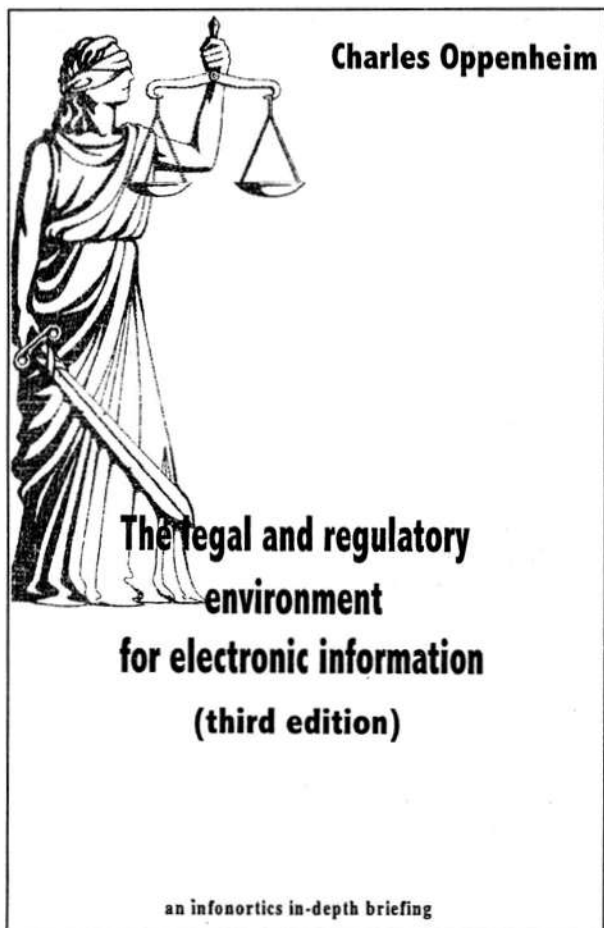
Charles Oppenheim az információtudomány professzora az angliai Loughborough Egyetemen. Számos megbízatása van az iparban, az oktatás területén és az elektronikus kiadói iparban. Műveiben rendszerint a jog és az elektronikus információs ipar és termékeinek kölcsönhatásával foglalkozik. Szakterületéhez tartoznak: idézettségvizsgálat, bibliometria, nemzeti információs politika, etikai kérdések, a kémiai információ kezelése, szabaddalmi információ, digitális könyvtárak, internet.

Ez a kötet a nem jogvégzett információs szakemberek számára gyűjti össze a legfontosabb tudnivalókat azokkal a kérdésekkel kapcsolatban,

amelyek a napi munka folyamán rendszeresen felmerülnek az információs szolgáltatás jogi háttérével kapcsolatban.

Rövid áttekintést nyújt a szellemi tulajdon fogalmáról, a szellemi tulajdon fő típusairól, majd az elektronikus információs szolgáltatást leginkább érintő szerzői jogi szabályozást ismerteti részletesen.

Az elektronikus információs ipar egésze a jogi és a szabályozórendszer felépítésétől függ. Közismert, hogy ennek a rendszernek a különböző szempontjait gyakran mind az információ felhasználói, mind az információ szolgáltatói félreértelmezik.

The legal and regulatory environment for electronic information. / Charles Oppenheim. – Third edition. – Infonortics, Tetbury, 1999. – 231 p. ISBN 1-873699-53-0

Az információs ipar rendkívül gyorsan fejlődött, a jogalkotók nézőpontjából is. Ez a technológia elkábította, és szervezetének természete zavarba hozta őket. A jogi keret is kusza lett; az Egyesült Királyságban például az adatvédelem jogi rendezése minden előzetes lobbizás nélkül átszárguldott a törvényalkotási folyamaton, más területeken viszont, mint pl. a felelősség és a titkosság, az elkövetkező években a felhasználók egyre növekvő nyomásával számolhatnak a jogalkotók.

A felhasználók sem mentesek a jogi nyomástól. Bizonytalanok, mit szabad, illetve nem szabad tenniük a szerzői jogi törvénynek megfelelően az elektronikus információszolgáltatásban. Kérdésük, miért kell regisztráltatniuk magukat egy 20 perces online kutatásért, vagy egy weboldaltól miért nem tölthetnek le semmit.

A szabályozórendszer jobb megértése érdekében a szerző rövid összefoglalást nyújt mindazokról a jogi területekről, melyeknek ismerete elengedhetetlen az elektronikus információszolgáltatás jogi hátterének megismeréséhez.

Hangsúlyozottan nem vállalja fel a jogi tanácsadó szerepét, és nem kíván hivatalos jognyilatkozatokat közvetíteni az érintett ügyekben. Összefoglalása kifejezetten az angol, és az Európai Unió jogrendszerén alapul.

A széles körű alapvetés és az egyes területek tárgyalása ugyanakkor nem nyújt senki számára egyértelmű tanácsokat saját kérdéseire vonatkozólag: ezt tegye, vagy azt nem szabad tennie. Aktuális ügyekben a kötetet iránymutatóként lehet felhasználni.

A legutóbbi kiadás a fejlődés által legújabbban felvetett témákat is felöleli: részletesebben taglalja a szerzői jog és a web kapcsolatát, foglalkozik a webhelyek, adatbázisok licencével, valamint újdonság a doménnevekkel és a jogvitákkal foglalkozó fejezet. Az elektronikus reklámposta egyre növekvő jelentőségének megfelelően teret kap a tárgyalási témakörök között.

A kötet fő fejezetcímeiből kiviláglik a szerző széles körű tárgyismerete az elektronikus információszolgáltatás és a jog kölcsönhatását érintő területeken: 1. Szellemi tulajdon; 2. Szerzői jog; 3. Adatvédelem; 4. Az információszolgáltatásért vállalt felelősség; 5. Sajtóvétség és rágalmozás az interneten; 6. Doménnevek; 7. Jogi konfliktusok; 8. Az elektronikus információ egyéb jogi szempontjai.

Néhány terület kimarad a tematikából. Ezek elsősorban azok, amelyek nem tartoznak (még) a napi információszolgáltatás során felmerülő kérdésekhez, pl. a számítógépes biztonság és a programfeltörés kérdése, a számítógépes csalás, adatvédelmi kódolás, elektronikus dokumentumcsere.

A könyv az (online, optikai lemezes és más) adatbázisokat, az internetet, és valamivel kevésbé részletezve a valós idejű információt helyezi középpontba. Az elektronikus információs ipar más szegmensei, mint az audiotext, videotext ugyancsak felvetnek jogi problémákat, de jelenleg még nem képviselnek jelentős arányt, ezért viszonylag kevés helyet kapnak a téma tárgyalása folyamán.

A szerző számos esettel illusztrálja, hogy a szerzői jog megsértése milyen jogi és gazdasági következményekkel járt pl. az Egyesült Államokban, Angliában.

Az új magyar szerzői jogi törvényt – mely megfelel a jogharmonizációs követelményeknek – 1999. június 22-én fogadta el az országgyűlés. Az elektronikus információszolgáltatás szereplői Magyarországon is haszonnal forgathatják a kézikönyvet, mert mindhárom oldal képviselői jelenleg is és a jövőben egyre inkább érintettek lesznek mindazokban a problémákban, melyeket a szerző példaként tárgyal az utóbbi időben jellemző esetek közül.

A kötet röviden összefoglalható tanácsot tartalmaz az információszolgáltatók üzleti vállalkozásainak szereplői számára a következők szerint. Az

információs üzlet nagy, és dinamikusan fejlődik. A jogalkotók nem ismerik és valószínűleg nem is fogják ismerni az információs ipart. Alapvetően fontos, hogy az információs ipar képviselői közül minél többen lobbizzanak, minél többen alkalmazzák az oktatás és a meggyőzés eszközeit saját céljaik elérése érdekében.

A kötetben a további tájékozódást elősegítő, a témához kapcsolódó bibliográfiát találunk. Függelékében több, a gyakorlatban hasznosítható szer-

ződésmentát közöl, pl. hálózaton keresztül történő képközlés esetére, vagy elektronikus folyóirat felhasználására, továbbá elektronikus formában szolgáltatott anyagok felhasználási szerződésére. A kézikönyvet tárgyszóindex teszi rugalmasan használhatóvá.

Bakos Éva

(Magyar Szabadalmi Hivatal)

Rendezvénynaptár

IST 99 – Az információs társadalom technológiája, konferencia és kiállítás
Helsinki, 1999. november 22–24.

Szervező: Tekes
P.O.Box 69
FIN-00101 Helsinki
Tel.: +358 10 52151
Fax: +358 10 5215908
E-mail: ist@cec.be
URL: <http://www.ist99.fi/theme.html>

23. online konferencia és kiállítás
London, 1999. december 7–9.

Szervező: Learned Information Europe Ltd.
Woodside, Hinksey Hill
Oxford OX1 5BE
Tel.: +44 1865 388 000
Fax: +44 1865 736 354
URL: www.learned.co.uk

Internet Librarian International konferencia és kiállítás

London, 2000. március 19–23.
Szervező: Rubicon Communications Ltd.
Oxford Centre for Innovation
Mill Street, Oxford OX2 0JX, UK
Tel.: +44 1865 204 947
Fax: +44 1865 204 950
E-mail: info@rubicon-communications.com
URL: www.libtech-international.com

Rigai Könyvvásár

Riga, 2000. április 14–16.
Szervező: Lett Kiadók Egyesülete
P.O.Box 120
Riga LV-1047 Latvia
Tel.: +371 7860047
Fax: +371 7860006
E-mail: info@creatio.lv
<http://www.creatio.lv>

CRIS 2000, 5. kutatási információs rendszerekkel foglalkozó konferencia
Helsinki, 2000. május 25–27.

Szervező: CRIS 2000 Secretariat
Ms. Marja Malmgren
Helsinki University of Technology
Library
POB 7000
FIN-02015 HUT
Fax: +358 9 451 4132
E-mail: CRIS2000@hut.fi
<http://www.cordis.lu/cris2000>
<http://www.hut.fi/Misc/CRIS2000>

Hipertext 2000 konferencia

San Antonio (USA), 2000. május 30–június 3.
Szervező: Association for Computing Machinery
E-mail: listproc@cs.aue.auc.dk
<http://www.ht00.org/>

Digitális könyvtárak 2000 konferencia

San Antonio (USA), 2000. június 2–7.
Szervező: Association for Computing Machinery
E-mail: listproc@cs.aue.auc.dk
<http://www.d100.org/home.html>